

# Ръководството за правата на жените, жертви на насилie, основаващо се на пола



MINISTERIO  
DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO  
DE IGUALDAD  
Y CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO  
CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO



ИЗГОТВЕНА ОТ ПРАВИТЕЛСТВЕНАТА СЛУЖБА ЗА БОРБА С НАСИЛИЕТО, ОСНОВАНО НА ПОЛА

Актуализирана през декември 2021 г.

НИРО онлайн: 048-21-169-8

<b>1. СПЕЦИАЛНИ ПРАВА НА ЖЕРТВИТЕ НА НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА</b>	<b>5</b>
<b>1.2. Как се удостоверява, че е извършено насилие, основано на пола?</b>	<b>6</b>
<b>1.1. Определяне на жертвите на насилие, основано на пола</b>	<b>6</b>
<b>1.3. Право на информиране</b>	<b>7</b>
<b>1.3.1. Услуга 016 за информиране и правни консултации</b>	<b>7</b>
<b>1.3.2. Уебстраница със средства за помощ и превенция в случаи на насилие, основано на пола</b>	<b>7</b>
<b>1.4. Право на цялостна социална помощ</b>	<b>8</b>
<b>1.5. Право на безплатна, незабавна и специализирана правна помощ</b>	<b>9</b>
<b>1.6. Трудови права</b>	<b>10</b>
<b>1.6.1. Права на наетите лица от женски пол</b>	<b>10</b>
<b>1.6.2. Права на икономически зависимите самостоятелно заети лица</b>	<b>11</b>
<b>1.7. Права в сферата на социалната сигурност</b>	<b>11</b>
<b>1.7.1. Права в сферата на социалноосигурителните вноски</b>	<b>11</b>
<b>1.7.2. Права в сферата на социалноосигурителните обезщетения</b>	<b>12</b>
<b>1.8. Права в сферата на заетостта и трудова интеграция</b>	<b>14</b>
<b>1.8.1. Специфична програма за заетост</b>	<b>14</b>
<b>1.8.2. Договор за срочно заемане на длъжност във връзка със заместването на работнички, пострадали от насилие, основано на пола</b>	<b>14</b>
<b>1.8.3. Стимули за предприятията, които наемат жертви на насилие, основано на пола</b>	<b>14</b>
<b>1.9. Права на длъжностните лица</b>	<b>14</b>
<b>1.10. Икономически права</b>	<b>15</b>
<b>1.10.1. Специфична икономическа помощ за жени, пострадали от насилие, основано на пола, които изпитват особени затруднения да си намерят работа</b>	<b>15</b>
<b>1.10.2. Активни доходи за интеграция</b>	<b>16</b>
<b>1.10.3. Авансови плащания за неплатена издръжка</b>	<b>17</b>
<b>1.10.4. Минимален жизнен доход</b>	<b>17</b>
<b>1.10.5. Приоритетен достъп до защитени и държавни жилища за възрастни хора</b>	<b>18</b>
<b>1.11. Право на незабавно постъпване в училище</b>	<b>18</b>
<b>1.12. Стипендии и помощи за обучение</b>	<b>19</b>
<b>1.13. Особености при регистрацията на местопребиваването по съображения за сигурност</b>	<b>19</b>
<b>1.14. Право на смяна на имената или самоличността</b>	<b>20</b>
<b>2. ПРАВА НА ЧУЖДЕНКИ, ПОСТРАДАЛИ ОТ НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА</b>	<b>21</b>
<b>2.1. Пребиваване в Испания на чужденки, пострадали от насилие, основано на пола</b>	<b>22</b>
<b>2.1.1. Чужденки, които са роднини на гражданин на държава — членка на Европейския съюз, или на държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство</b>	<b>22</b>
<b>2.1.2. Чужденки от трети държави: те могат да получат едно от следните два вида разрешения за пребиваване и работа поради причини, свързани с насилие, основано на пола</b>	<b>22</b>
<b>2.1.3. Разрешението за временно пребиваване и работа като наето лице, което се издава на чужденката, се подновява при изтичане в случай на прекратяване на трудовия договор или временно преустановяване на трудовите правоотношения вследствие на насилие, основано на пола</b>	<b>23</b>
<b>2.2. Защита на незаконно пребиваващи чужденки, пострадали от насилие, основано на пола</b>	<b>24</b>
<b>2.3. Право на международна защита</b>	<b>24</b>
<b>3. ПРАВА НА ИСПАНКИ, ПОСТРАДАЛИ ОТ НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА, ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА ИСПАНИЯ</b>	<b>26</b>

<b>4. ПРАВА НА ЖЕРТВИТЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, КОИТО СЕ СЧИТАТ И ЗА ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА</b>	<b>27</b>
4.1. Права съгласно статута на жертви на престъпления	28
4.2. Право на подаване на жалба	29
4.3. Право да се поиска издаването на заповед за защита	29
4.4. Право да се поиска издаването на европейска заповед за защита	30
4.5. Право на участие в наказателното производство: предлагане на действия	30
4.6. Право на възстановяване на предишното положение, поправяне на вредите и обезщетяване за причинените щети	31
4.7. Право на информиране относно съдебното производство	31
4.8. Право на защита на достойнството и неприкосновеността на личния живот на жертвата в хода на процесите, свързани с насилие, основано на пола	32
4.9. Помощ за жертвите на престъпления, които се считат за насилие, основано на пола	33
<b>ТЕЛЕФОНИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ</b>	<b>34</b>

# СПЕЦИАЛНИ ПРАВА НА ЖЕРТВИТЕ НА НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА 1

Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола (Държавен вестник на Испания № 313 от 29 декември 2004 г.), е насочен към жените, които са или са станали жертви на насилие, основано на пола, и им гарантира поредица от права, които им позволяват да прекратят взаимоотношенията си с извършителя и да се върнат към нормален живот.

Тези права са универсални, в смисъл че са гарантирани на всички жени, които са или са станали жертва на насилие, основано на пола, независимо от техния произход, религия или друго условие или обстоятелство от личен или социален характер.

## 1.1. Определяне на жертвите на насилие, основано на пола

Член 1 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

В съответствие с Устройствен закон 1/2004 за жертва на насилие, основано на пола, се считат жени, които стават обект на каквото и да е акт на физическо или психологическо насилие, включително нарушаване на сексуалната свобода, заплахи, принуждаване или произволно лишаване от свобода, извършен от лице, с което жената има или е имала брак или с което е или е била в подобни отношения, дори без да е налице съжителство.

Тази форма на насилие над жените представлява нарушение на правата на човека и е израз на дискриминация, на неравностойното положение на жените и на отношенията на власт между мъжете и жените.

Освен това жертва на такова насилие са и малолетните и непълнолетните деца на такива жени, както и малолетните и непълнолетните лица, спрямо които те разполагат с попечителство или родителски права, като с Устройствен закон 1/2004 се определя поредица от права, съдържащи се в членове 5, 7 и 14, член 19, параграф 5, член 61, параграф 2 и членове 63, 65 и 66, както и в допълнителна разпоредба № 17.

За насилие, основано на пола, също така се счита (съгласно изменението с Устройствен закон 8/2021 от 4 юни за цялостна защита на децата и юношите от насилие) насилие, при което с цел нарушаване и увреждане на интересите на жените се упражнява насилие върху малолетни или непълнолетни близки или роднини на жената от лице, с което тя има или е имала брак или с което е или е била в подобни отношения, дори без да е налице съжителство.

## 1.2. Как се удостоверява, че е извършено насилие, основано на пола?

Членове 23 и 26 и член 27, параграф 3 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Като цяло ситуацията на насилие, основано на пола, във връзка с които се признават съответните права, се удостоверяват с постановяването на осъдителна присъда за извършено насилие, основано на пола, с издаването на заповед за защита или на друго съдебно решение, с което се налага охранителна мярка в полза на жертвата, както и чрез справка на прокуратурата, в която се посочва наличието на доказателства, че жалбоподателката е жертва на насилие, основано на пола.

Ситуация на насилие, основано на пола, също така може да бъде удостоверена чрез доклад на социалните служби, на специализираните служби или на приемни центрове, предназначени за жертви на насилие, основано на пола, и разкрити към компетентната публична администрация; или чрез всякакъв друг документ, при условие че е посочен в секторните законови или подзаконовни разпоредби, с които се урежда достъпът до всяко от тези права и правни средства за защита.

За удостоверяване на ситуацията на насилие, основано на пола, за целите на член 23 от Устройствен закон 1/2004, на Секторната конференция по въпросите за равенството, проведена на 3 април 2019 г., беше одобрен списък на социални услуги, специализирани услуги и услуги за подслон за жертви на насилие, основано на пола, които могат да удостоверяват статута си на жертва на насилие, основано на пола, както и общ модел за удостоверяване, така че различните автономни администрации да могат да извършват административното удостоверяване на състоянието на жертва на насилие, основано на пола, по хомогенен начин. Секторната конференция по въпросите за равенството, проведена на 11 ноември 2021 г., прие Споразумение за одобряване на основните процедури, които позволяват прилагането на системите за удостоверяване на ситуации на насилие, основано на пола, актуализира модела за доклад и актуализира организациите на всяка автономна област, които издават удостоверенията от административен

Ръководството за правата на жените, жертви на насилие, основаващо се на пола характер. Това удостоверяване позволява на жертвите на насилие, основано на пола, да получат достъп до правата, регламентирани в Глава II „Трудови права и социалноосигурителни обезщетения“ от Устройствен закон 1/2004 и до всички права, ресурси и услуги, признати в националната нормативна уредба, които са приложими за тях, чиито нормативни разпоредби от секторен характер предвиждат и регламентират достъпа до всяко едно от тях и сред чиито изисквания е удостоверяването на ситуация на основано на пола насилие чрез доклад от социалните служби, специализираните служби или службите за предоставяне на подслон на жертвите на основаното на насилие от страна на компетентната публична администрация.

Информацията относно удостоверяването е достъпна на уебсайта на Правителствената служба за борба с насилието, основано на пола: <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacionUtil/acreditacion/home.htm>.

## 1.3. Право на информиране

Член 18 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Правото на информиране е гарантирано чрез следните средства:

### 1.3.1. Услуга 016 за информиране и правни консултации

- Безплатна и поверителна услуга, с която се предлагат информация, правни консултации и незабавна психосоциална помощ при всички форми на насилие над жените, посочени в Истанбулската конвенция, което съответно включва и основаното на пола насилие съгласно Устройствен закон 1/2004 от 28 декември.
- Услугата е достъпна чрез три канала:
  - кратък телефонен номер: 016.
  - електронна поща: [016-online@igualdad.gob.es](mailto:016-online@igualdad.gob.es).
  - whatsapp: номер 600 000 016, който се използва само за съобщения в whatsapp и не приема телефонни повиквания
- Информацията и незабавната психосоциална помощ са достъпни 24 часа в денонощието, 365 дни в годината; правните консултации са достъпни от понеделник до неделя между 8 и 22 ч.
- Услугата е достъпна за лица с увреден слух и/или с говорни увреждания чрез разнообразни канали: телефонен номер 900 116 016; услугата **Telesor** на уебсайта на Telesor, за което е необходима връзка с интернет; мобилен телефон или цифров персонален помощник с инсталиране на безплатно приложение; услугата за видеовръзка **SVlvisual** на уебсайта; Whatsapp: 600 000 016; електронна поща: [016-online@igualdad.gob.es](mailto:016-online@igualdad.gob.es).
- Освен на кастилски и на другите официални езици в Испания, услугата е достъпна за чужденци на следните езици:
  - Телефон, 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата, на 53 езика: кастилски, каталунски, галисийски, баски, валенсиански, английски, френски, немски, португалски, китайски мандарин, руски, арабски, румънски, български, афгански, албански, арменски, бамбара, берберски, босненски, бразилски, кантонски, чешки, корейски, датски, словенски, словашки, фарси, фински, грузински, гръцки, хинди, нидерландски, унгарски, италиански, японски, литовски, мандинка, норвежки, персийски, полски, фула, сърбохърватски, сирийски, сонинке, шведски, тайландски, тайвански, тамазигт, турски, украински, урду, волоф.
  - Електронна поща и whatsapp, 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата: кастилски, каталунски, баски, галисийски, валенсиански, английски, френски, немски, португалски, китайски мандарин, руски, арабски, румънски, български, италиански.
- Прехвърляне на повиквания в следните случаи:
  - В случай на повиквания, свързани със спешни ситуации, повикването се прехвърля към телефон 112.
  - В случай на повиквания за получаване на обща информация по въпроси, свързани с равенството на жените, повикването се прехвърля към Института по въпросите на жените.
  - В случай на повиквания за получаване на конкретна информация във връзка с автономна област, повикването се прехвърля към съответния самостоятелен телефонен номер.

- Повикванията, осъществени от малолетни или непълнолетни лица, се прехвърлят към телефонния номер на организацията ANAR за помощ на деца и юноши.

## 1.4. Право на цялостна социална помощ

Член 19 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола; член 156 от Гражданския кодекс съгласно версията, приета със Закон 8/2021 от 2 юни за реформиране на гражданското и процесуалното право с цел подпомагане на лицата с увреждания в упражняването на тяхната дееспособност

Жертвите на насилие, основано на пола, имат право на цялостна социална помощ, което обхваща социални грижи, спешни грижи, помощ и подпомагане, както и цялостно възстановяване, като всички те трябва да отговарят на принципите за осигуряване на непрекъснато внимание, предприемане на неотложни действия, специализиране в предоставянето на услуги и професионална мултидисциплинарност. Крайната цел на тези услуги е да се отговори на потребностите, произтичащи от ситуацията на насилие, да се възстанови положението, в което се е намирала жертвата преди насилието, или поне да се смекчат ефектите от насилието.

Тези услуги позволяват на жените:

- Да се консултират относно действията, които биха могли да предприемат, и относно своите права.
- Да се осведомят относно службите, към които биха могли да се обърнат, за да получат материална, медицинска, психологическа и социална помощ.
- Да се възползват от различни възможности за настаняване (спешно настаняване, временно настаняване, центрове за настаняване на малолетни и непълнолетни лица и др.), при което сигурността им е гарантирана и се задоволяват основните им потребности.
- Да възвърнат физическото и/или психическото си здраве.
- Да завършат своето обучение, да се интегрират или реинтегрират на пазара на труда и да получават психосоциална помощ през целия период на цялостно възстановяване, така че да се избегне двойно виктимизиране.

С право на цялостна социална помощ разполагат и малолетните и непълнолетните лица, които живеят в семейна среда на насилие, основано на пола. Социалните служби трябва да разполагат с достатъчен брой места, предназначени за малолетни или непълнолетни лица, както и с персонал, който да е специално обучен да полага грижи за такива лица, така че практически да се предотвратят и избегнат ситуации, водещи до физическото или психическото им увреждане.

Що се отнася до осигуряването на грижи и психологическа помощ на малолетни и непълнолетни деца, в случай че бъде постановена осъдителна присъда и докато не бъде погасена наказателната отговорност или не бъде открито наказателно производство срещу един от родителите за посегателство срещу живота, физическата неприкосновеност, свободата, моралната неприкосновеност или сексуалната свобода и независимост на малолетните или непълнолетни деца или за посегателство срещу другия родител, е достатъчно да се получи съгласието на същия във връзка с осигуряването на грижи и психологическа помощ на малолетните или непълнолетни деца, при условие че е предварително информиран. Същото важи дори да не е подадена жалба, когато жената получава подкрепа от специализирана служба по въпросите на насилието, основано на пола, при условие че въпросната служба издава доклад, с който се установява наличието на такава ситуация. Ако трябва да се предостави помощ на лица над 16-годишна възраст, те във всички случаи трябва да дадат изричното си съгласие за това.

Организирането на услугите с цел ефективното упражняване на това право се поема от автономните области и от градовете Сеута и Мелиля, както и от местните органи на управление.

За тази цел протоколът за прехвърляне между автономните области с цел координация на техните мрежи от центрове



за настаняване на жени, пострадали от насилие, основано на пола, и на техните деца (приет през 2014 г.), улеснява движението на такива жени и техните деца между центровете за настаняване в отделните автономни области, както и за улесняване на възстановяването им в социален план.

## 1.5. Право на безплатна, незабавна и специализирана правна помощ

Член 20 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола  
Закон 1/1996 от 10 януари относно безплатната правна помощ  
Кралски декрет 141/2021 от 9 март за приемане на Правилника за безплатната правна помощ

Жените, пострадали от насилие, основано на пола, имат право на безплатна правна помощ, независимо дали разполагат със средства да заведат съдебни дела, като тази правна помощ им се предоставя незабавно в случай на съдебно или административно производство, което е пряко или непряко свързано с претърпяно насилие.

С такова право разполагат и правоприемниците в случай на смърт на жертвата, при условие че те самите не са участвали в извършването на съответните деяния.

За целите на предоставянето на безплатна правна помощ се счита, че съответното лице е със статут на жертва при подаването на оплакване или жалба или при образуването на наказателно производство, като този статут се запазва, докато трае наказателното производство, или когато приключи с постановяването на осъдителна присъда. Правото на безплатна правна помощ отпада в случай на окончателна оправдателна присъда или окончателно прекратяване на наказателното производство, без задължение за покриване на разноските за предоставената до този момент безплатна помощ.

В различните процедури, които позволява статутът на жертва на насилие, основано на пола, жертвата трябва да се подпомага от един и същ професионален член на адвокатурата, когато по този начин надлежно се гарантира правото ѝ на защита.

Определеният професионален член на адвокатурата, който поема случая на жертвата, също така трябва да разполага с правомощия за процесуално представителство до определянето на професионален член на прокуратурата, ако жертвата не се явява лично като обвинител. Професионалният член на адвокатурата изпълнява задължението във връзка с посочването на адрес за уведомления и връчване на документи до момента, в който бъде определен прокурор.

Жертвите на насилие, основано на пола, могат да се явяват лично като частни обвинители във всеки момент от производството, ако това не води до връщане във времето или повтаряне на вече извършените действия преди явяването им в съда и не може да доведе до ограничаване на правото на защита на обвиняемия.

Съответните адвокатски колегии постоянно разполагат с дежурни специалисти, които предоставят услуги, свързани с предварителни консултации и правни съвети за жертвите на насилие, основано на пола.

Правото на безплатна правна помощ обхваща, наред с други, следните услуги:

- Безплатна консултация и съвети преди началото на процеса, и по-специално непосредствено преди подаването на жалба.
- Безплатна защита и представителство от адвокат и прокурор във всички административни процедури и производства.
- Безплатно поместване на обяви или укази в официалните вестници в хода на процеса.
- Освобождаване от заплащането на съдебни такси, както и от заплащането на необходимите депозити за

предявяване на искове.

- Безплатна помощ от вещи лица в хода на производството, за която отговаря назначеният технически персонал на съдебните органи или, ако няма такъв, техническите служители, организации или служби към публичните администрации.
- Безплатно издаване или намаляване с 80 % на тарифите за издаване на нотариални документи.

## 1.6. Трудови права

Член 21 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Признаването на трудовите права на жените, пострадали от насилие, основано на пола, има за цел да се избегне напускане на пазара на труда поради претърпяното насилие. За тази цел им се предоставят права, насочени към съгласуване на работата с факта, че е претърпяно насилие, основано на пола, гарантира се тяхната защита, ако бъдат принудени да преустановят работа, независимо дали временно или постоянно, и се полагат усилия за трудовата им интеграция, ако са били безработни.

### 1.6.1. Права на наетите лица от женски пол<sup>1</sup>

Член 37, параграф 8, член 40, параграф 4, член 45, параграф 1, буква н), член 48, параграф 10, член 49, параграф 1, буква м), член 52, буква г), член 53, параграф 4, член 55, параграф 5 от преработената версия на Закона за статута на работниците, приет с Кралски законодателен декрет 2/2015 от 23 октомври  
Закон 10/2021 от 9 юли за работата от разстояние

- Право на намаляване на работното време с пропорционално намаляване на заплатата или реструктуриране на работното време посредством промяна на броя часове, прилагане на гъвкаво работно време или на други форми на разпределяне на работното време, които се използват в предприятието, така че жената да може ефективно да гарантира своята защита или да упражни правото си на цялостна социална помощ. Тези права могат да бъдат упражнени съгласно условията, установени за тези конкретни сценарии в колективните трудови договори или в споразуменията между предприятието и правните представители на работниците, или в съответствие със споразумение между предприятието и засегнатите работници.
- Право на географска мобилност: жените, които се оказват принудени да преустановят работата си в района, в който са предоставяли своите услуги, за да гарантират ефективно своята защита или да упражнят правото си на цялостна социална помощ, разполагат с преференциално право да бъдат назначени на друга вакантна длъжност в същата професионална група или в еквивалентна категория в което и да е друго подразделение на предприятието. Работното им място в предприятието се пази през първите 6 месеца.
- Право на временно спиране на прилагането на трудовия договор по решение на работничка, която се оказва принудена да преустанови работа вследствие на насилие, основано на пола, като работното ѝ място се пази.
- Право на прекратяване на трудовия договор по решение на работничка, която се оказва принудена да преустанови за постоянно работа вследствие на насилие, основано на пола.
- Право на частична или цялостна работа от разстояние или на преустановяване на този вид работа, ако това е установената система, като и в двата случая този вариант на работа трябва да е съвместим с длъжността и функциите, изпълнявани от лицето. Тези права могат да бъдат упражнени съгласно условията, установени за тези конкретни сценарии в колективните трудови договори или в споразуменията между предприятието и правните

<sup>1</sup> Може да се обмисли как да се подобрят тези права в колективните трудови договори и споразуменията с предприятията.

представители на работниците, или в съответствие със споразумение между предприятието и засегнатите работници.

- Отсъствията от работа или закъсненията, породени от физическото или психологическото състояние на лицето вследствие на претърпяното насилие, основано на пола, удостоверено по целесъобразност от социалните или здравните служби, се считат за обосновани.
- Не се признават решения за прекратяване на договора на работничка, претърпяла насилие, основано на пола, поради упражняване на правото на намаляване или реструктуриране на работното време, географска мобилност, промяна на местоработата или временно спиране на прилагането на трудовите правоотношения при условията, предвидени в статута на работниците.
- Не се признава дисциплинарното уволнение на работничка, претърпяла насилие, основано на пола, поради упражняване на правото на намаляване или реструктуриране на работното време, географска мобилност, промяна на местоработата или временно спиране на прилагането на трудовите правоотношения при условията, предвидени в статута на работниците.

## 1.6.2. Права на икономически зависимите самостоятелно заети лица

### Закон 20/2007 от 20 юли за уреждане на статута на самостоятелно заетите лица

- Право на промяна на работното време за професионалната дейност.
- Право на прекратяване на договорните отношения.
- Прекъсването на професионалната дейност от страна на работничката вследствие на насилие, основано на пола, се счита за обосновано.
- Помощи във връзка със социалноосигурителните вноски за жертви на насилие, основано на пола, които първоначално са били регистрирани в системата или които не са били регистрирани през непосредствено предхождащите събитията две години, считано от датата, от която придобиват право на помощи, съгласно специалния режим за социална сигурност на самостоятелно заетите лица; и за жертви на насилие, основано на пола, които започват да работят като самостоятелно заети лица, включени в специалната система за самостоятелно заети селскостопански работници.

## 1.7. Права в сферата на социалната сигурност

### 1.7.1. Права в сферата на социалноосигурителните вноски

- Периодът, в който временно се спира прилагането на трудовия договор със запазване на работното място, предвиден за наетите лица, се счита за период на реално плащане на вноски за целите на съответните социалноосигурителни обезщетения във връзка с пенсии, трайна нетрудоспособност, смърт и наследствена пенсия, майчинство, безработица и полагане на грижи за малолетни или непълнолетни лица, болни от рак или друго тежко заболяване.

Член 165, параграф 5 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври  
единствена допълнителна разпоредба на Кралски декрет 1335/2005 от 11 ноември за уреждане на семейните обезщетения за социална сигурност

- Временно освобождаване от задължението за плащане на социалноосигурителни вноски за шестмесечен период за самостоятелно заети лица, които преустановят своята дейност, за да гарантират ефективно своята защита или да упражнят правото си на цялостна социална помощ.

Член 21.5 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола  
член 329 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври

- Сключване на специално споразумение между системата за социална сигурност и работниците, които са станали жертва на насилие, основано на пола, чието работно време е намалено с пропорционално намаление на заплащането.

Постановление TAS/2865/2003 от 13 октомври за уреждане на специалното споразумение в системата за социална сигурност

### 1.7.2. Права в сферата на социалноосигурителните обезщетения

- За целите на обезщетенията за майчинство и бащинство, периодите, които се считат за периоди на реално плащане на социалноосигурителни вноски от страна на наети и самостоятелно заети лица, станали жертва на насилие, основано на пола, се приемат за част от времето, в което лицето е работило.

Кралски декрет 295/2009 от 6 март за уреждане на изплащането от системата за социална сигурност на икономически обезщетения за майчинство, бащинство, рискове по време на бременността и рискове в периода на кърмене

- Право на ранна пенсия по причини извън контрола на работника, с което се ползват жени, прекратили трудовия си договор вследствие на претърпяно насилие, основано на пола, които отговарят на съответните изисквания.

Член 207 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври

- Право на вдовишка пенсия в случай на раздяла, развод или обявяване на брака за нищожен, с което се ползват жени, пострадали от насилие, основано на пола, които отговарят на съответните изисквания, но не и на тези за допълнителна пенсия.

Член 220 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври

- Не се позволява изплащане на вдовишка пенсия на лице, по отношение на което е постановена окончателна осъдителна присъда за умишлено убийство в която и да е от неговите форми или за причиняване на телесни повреди, когато жертвата е съпруг/а, бивш/а съпруг/а или настоящ или бивш партньор на лицето.

Първа допълнителна разпоредба на Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола  
член 231 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври

- Не се дава право на увеличаване на зависещите от вноски пенсии с цел намаляване на разликата между половете на баща, който е осъден за насилие спрямо жената, с която има деца, по смисъла, определен в закона или в международни инструменти, ратифицирани от Испания, нито на баща, който е осъден за насилие спрямо неговите деца.

Освен това не се признава право на увеличаване на икономическите средства на баща, който е лишен от родителски права с присъда, основана на неспазване на присъщите задължения към тези права или постановена в рамките на наказателно или семейно дело.

Кралски декрет-закон 3/2021 от 2 февруари за приемане на мерки за намаляване на разликата между половете и други въпроси в областта на социалната сигурност и на икономиката

- Права за сираци:
  - Пенсия за сираци: на такава пенсия имат право децата на починалата жена, независимо от естеството

на тяхното родство, при условие че към момента на смъртта са били под 21-годишна възраст или не са в състояние да работят, или са били под 25-годишна възраст и не намират добре платена работа като наето или самостоятелно заето лице, или когато годишният размер на приходите, които получават от своята работа, е под приетия годишен размер на законоустановената минимална заплата и жената е била регистрирана в системата или е била в сравнимо положение.

Ако са пълни сираци, децата имат право на предвиденото увеличение на пенсията, което се равнява на 70 % от нормативната база, когато доходите на домакинството в нито един момент не надхвърлят 75 % от законоустановената минимална заплата в сила.

- Обезщетение за сираци: на такова обезщетение имат право децата на жена, починала вследствие на упражнено спрямо нея насилие, по смисъла, определен в закона или в международни инструменти, ратифицирани от Испания, при условие че обстоятелствата, в които се намират децата, са съпоставими с тези на пълни сираци, и не отговарят на изискванията за пенсия за сираци. На обезщетение за сираци има право лице, което към момента на смъртта на майката е било под 25-годишна възраст, не намира добре платена работа като наето или самостоятелно заето лице или годишният размер на приходите, които получава от своята работа, е под приетия годишен размер на законоустановената минимална заплата.

Размерът на обезщетението за сираци е 70 % от нормативната база, когато доходите на домакинството в нито един момент не надхвърлят 75 % от годишния размер на законоустановената минимална заплата в сила.

**Член 233 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври**  
**Закон 3/2019 от 1 март за подобряване на положението на децата на жертвите на насилие, основано на пола, и на други форми на насилие над жените**

- Освен в случаите, в които се изпълняват изискванията, даващи право на обезщетение за безработица, се счита, че жените, работещи като наети лица, се намират в правно положение на безработица, когато прекратят или временно преустановят изпълнението на трудовия си договор на доброволна основа вследствие на претърпяно насилие, основано на пола.

**Член 21, параграф 2 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола**  
**член 267 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври**

- Освен в случаите, в които се изпълняват изискванията, даващи право на преустановяване на дейността, се счита, че жените, работещи като самостоятелно заети лица, се намират в правно положение на преустановяване на дейността, когато спрат да упражняват дейност временно или за постоянно вследствие на претърпяно насилие, основано на пола.

**Членове 331 и 332 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври**

- Освен в случаите, в които се изпълняват изискванията, даващи право на преустановяване на дейността, се счита, че жените, работещи като член-кооператори в работнически кооперации, се намират в правно положение на преустановяване на дейността, когато спрат да работят временно или за постоянно вследствие на претърпяно насилие, основано на пола.

**Член 334 от преработената версия на Общия закон за социалната сигурност, приета с Кралски законодателен декрет 8/2015 от 30 октомври**

## 1.8. Права в сферата на заетостта и трудова интеграция

### 1.8.1. Специфична програма за заетост

Член 22 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола; Кралски декрет от 1917/2008 от 21 ноември за одобряване на програмата за социална и трудова интеграция за жени, пострадали от насилие, основано на пола

Програмата за социална и трудова интеграция на жени, пострадали от насилие, основано на пола, регистрирани като търсещи работа в обществените служби за заетост, включва следните мерки: *Itinerario de inserción sociolaboral, individualizado y realizado por personal especializado.*

- Индивидуализиран план за социална и трудова интеграция, който се осъществява от специализиран персонал.
- Специфична програма за обучение с цел улесняване на социалната и трудовата интеграция като наето лице.
- Стимули, които улесняват започването на нова дейност като наето лице.
- Стимули за предприятията, които наемат жертви на насилие, основано на пола.
- Стимули, които улесняват географската мобилност.
- Стимули за компенсиране на разликите в заплатите.
- Споразумения с предприятията с цел улесняване на наемането на жени, пострадали от насилие, основано на пола, и тяхната географска мобилност.

### 1.8.2. Договор за срочно заемане на длъжност във връзка със заместването на работнички, пострадали от насилие, основано на пола

Член 21, параграф 3 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Предприятията, които сключват договори за срочно заемане на длъжност във връзка със заместването на работнички, пострадали от насилие, основано на пола, които временно преустановяват изпълнението на своя трудов договор или упражняват правото си на географска мобилност или смяна на местоработата, имат право на бонус, равняващ се на социалноосигурителните вноски на работодателя.

### 1.8.3. Стимули за предприятията, които наемат жертви на насилие, основано на пола

Закон 43/2006 от 29 декември за подобряване на растежа и заетостта; заключителна разпоредба 1 от Кралски декрет 1917/2008 от 21 ноември

Предприятията, които наемат на работа жени, пострадали от насилие, основано на пола, имат право на бонуси, равняващи се на социалноосигурителните вноски на работодателя, в зависимост от това дали сключеният договор е срочен или безсрочен.

## 1.9. Права на длъжностните лица

Членове 24—26 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола; Кралски законодателен декрет от 5/2015 от 30 октомври за одобряване на преработената версия на Закона за основния статут на държавните служители

Длъжностните лица, които са наети на служба в следните публични администрации: Централната държавна администрация, администрациите на автономните области и на градовете Сеута и Мелиля, администрациите на местните органи, публичните организации, агенции и други публични дружества, разполагащи с правосубектност, свързани с която и да е от публичните администрации или зависещи от тях, както и в държавните университети, имат следните права:

- Право на отсъствие поради основано на пола насилие, упражнено над длъжностното лице: частичните или цялостни отсъствия на длъжностни лица, пострадали от насилие, основано на пола, се считат за обосновани за периода и при условията, определени по целесъобразност от социалните или здравните служби.
- За да гарантират ефективно своята защита или да упражнят правото си на цялостна социална помощ, длъжностните лица, пострадали от насилие, основано на пола, имат право на намаляване на работното време с пропорционално намаляване на заплащането или реструктуриране на работното време посредством промяна на броя часове, прилагане на гъвкаво работно време или на други форми на разпределяне на работното време, които са приложими, при условията, които компетентната публична администрация определя за тези положения във всеки отделен случай.
- Мобилност поради насилие, основано на пола: жените, пострадали от насилие, основано на пола, които се оказват принудени да преустановят работата си в района, в който са предоставяли своите услуги, за да гарантират ефективно своята защита или да упражнят правото си на цялостна социална помощ, имат право да се преместят на друго работно място, подходящо за физическото им състояние, компетенции или професионална категория, с аналогични характеристики, без да е необходимо свободното работно място да разполага с необходимото покритие.

Процедурните аспекти във връзка с мобилността са уредени в резолюцията на държавния секретар на публичните администрации от 25 ноември 2015 г. за установяване на процедурните аспекти във връзка с мобилността на длъжностни лица, наети на служба в централната държавна администрация или в органите, агенциите и други публични дружества, свързани с тази администрация или зависещи от нея, когато тези лица са пострадали от насилие, основано на пола.

В съответствие с резолюцията на държавния секретар на публичната служба от 16 ноември 2018 г. се публикува споразумението на секторната конференция на публичната администрация, с което се одобрява споразумението за улесняване на мобилността между отделните администрации на длъжностни лица, пострадали от насилие, основано на пола.

- Отпуск поради насилие, основано на пола: за да гарантират ефективно своята защита или да упражнят правото си на цялостна социална помощ, длъжностните лица, пострадали от насилие, основано на пола, имат право да поискат отпуск, без да са работили необходимото минимално време, но не могат да изискват отпускът да е за постоянно.

Правата на другите видове служители са установени в специфичното законодателство във връзка с тях, например, наред с други, преподаватели, щатен персонал на здравните служби или лица, назначени на служба в съдебната администрация.

## 1.10. Икономически права

### 1.10.1. Специфична икономическа помощ за жени, пострадали от насилие, основано на пола, които изпитват особени затруднения да си намерят работа

Член 27 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилието и Кралски декрет 1452/2005 от 2 декември. Нормативната уредба относно процедурите за подаване на заявления е уредбата, одобрена от автономната област или град, където се подава заявление за помощ

Тази помощ представлява икономическа помощ, предназначена за жени, пострадали от насилие, основано на пола, които отговарят на следните изисквания:

- Месечният размер на приходите им не надхвърля 75 % от законоустановената минимална заплата в сила, без да се взема предвид пропорционалният дял на двете извънредни плащания.
- Срещане на особени затруднения при намирането на работа поради тяхната възраст, липса на общи или

Ръководството за правата на жените, жертви на насилие, основаващо се на пола специализирани умения или поради социалните им обстоятелства, като това се удостоверява с доклад, издаден от съответната обществена служба за заетост.

Тази икономическа помощ се предоставя под формата на еднократна сума и нейният размер, който се изчислява въз основа на броя месечни плащания на съответното обезщетение за безработица, зависи от това дали жената носи отговорност за свои близки и дали самата тя и/или близките, за които носи отговорност, са с призната степен на нетрудоспособност.

Тази помощ е съвместима с мерките, предвидени в Закон 35/1995 от 11 декември за помощите и подпомагането на жертвите на тежки престъпления и на престъпления срещу сексуалната свобода, както и с всякакви други икономически помощи от автономно или местно естество, които се предоставят поради претърпяното насилие, основано на пола.

От друга страна, тя не е съвместима с други помощи, предназначени за постигане на същата цел, както и с участие в програмата за активни доходи за интеграция.

Помощта в никакъв случай не се взема предвид като доход или приход, въз основа на който се получават пенсии, независещи от вноски.

### 1.10.2. Активни доходи за интеграция

**Кралски декрет 1369/2006 от 24 ноември за уреждане на програмата за активни доходи за интеграция за безработни лица със специални икономически потребности и изпитващи затруднения да намерят работа**

Тази помощ представлява икономическа помощ, която се предоставя на безработни лица, регистрирани в т. нар. „програма за активни доходи за интеграция“, посредством която се осъществяват действия, с които се цели увеличаване на възможностите за интеграция на пазара на труда.

За да бъде включена в програмата за активни доходи за интеграция и да получава тази икономическа помощ, жената, пострадала от насилие, основано на пола, трябва да отговаря на следните изисквания:

- Да удостовери, че е пострадала от насилие, основано на пола.  
Да бъде регистрирана като търсеща работа, но не се позволява да е била регистрирана като търсеща работа за непрекъснат период от 12 месеца.
- Да не живее съвместно с извършителя.
- Да е под 65-годишна възраст, но не се изисква да е на 45-годишна възраст или повече.  
Месечният размер на приходите ѝ от всякакво естество да не надхвърля 75 % от законоустановената минимална заплата в сила, без да се взема предвид пропорционалният дял на двете извънредни плащания.
- Може да е бенефициер по нова програма за активни доходи за интеграция, въпреки че е била бенефициер по друга програма в рамките на 365-те дни, предхождащи датата на заявлението.

Размерът на активните доходи за интеграция във всеки момент отговаря на 80 % от месечния показател за публичния доход с множество ефекти (IPREM) в сила.

Освен това се предоставя допълнителна помощ под формата на еднократна сума, ако жената се оказва принудена да смени жилището си поради насилие, основано на пола, в рамките на 12-те месеца, предхождащи подаването на заявление по програмата или по време на участието в нея, като размерът на помощта отговаря на тримесечния размер на активните доходи за интеграция.



### 1.10.3. Авансови плащания за неплатена издръжка

Кралски декрет 1618/2007 от 7 декември относно организацията и функционирането на Фонда за гарантиране на плащането на издръжка

Фондът за гарантиране на плащането на издръжка гарантира плащането на признати, но неплатени задължения за издръжка, посочени в одобрено от съда споразумение или в съдебно решение в случай на раздяла, развод, обявяване на брака за нищожен, родство или задължения за издръжка, чрез авансово изплащане на определена сума.

Като цяло лицата, които получават авансовите плащания, са децата, които разполагат с признато по съдебен ред право на издръжка, която не е изплатена, като те представляват част от домакинство, чиито годишен размер на икономическите ресурси или доходи във всички техни форми не надхвърля сумата, получена чрез умножаване на годишния размер на показателя за публичния доход с множество ефекти (IPREM) в сила към момента на подаване на заявлението за авансово плащане по съответния коефициент в зависимост от броя на малолетните или непълнолетни деца в домакинството.

Бенефициерите имат право да получават авансово плащане на определена по съдебен ред месечна сума от издръжката, при прилагане на месечен таван от 100 евро, като максималният период за получаване на авансовото плащане е 18 месеца.

В случай че лицето, което притежава правото на упражняване на родителски права по отношение на малолетните или непълнолетните лица (т.е. лицето, което подава заявлението и получава авансовите плащания), е жертва на насилие, основано на пола, се счита, че е налице спешна необходимост от отпускане на авансовите плащания по линия на фонда, поради което заявлението се обработва спешно, т.е. срокът за вземане на решение и информиране на заявителя е два месеца.

### 1.10.4. Минимален жизнен доход

Кралски декрет-закон 20/2020 от 29 май за установяване на минимален жизнен доход

Жените, пострадали от насилие, основано на пола, могат да бъдат бенефициери на минимален жизнен доход (МЖД), чиято цел е да се избегне риск от изпадане в бедност и социално изключване на лицата, които живеят сами или в условията на съвместно съжителство и не разполагат с необходимите икономически ресурси за задоволяване на основните си потребности, при условие че изпълняват изискванията, като се отчитат следните аспекти:

- Няма изискване за възраст (МЖД е с общ характер и е предназначен за лица на поне 23-годишна възраст), изисква се само да са пълнолетни.
- Не са длъжни да са сключили брак или да са в съжителство на семейни начала.
- Не се изисква да живеят в условията на друг тип съвместно съжителство. Счита се, че е налице съвместно съжителство и в случай на лице, пострадало от насилие, основано на пола, което е напуснало обичайното си място на пребиваване, придружено от своите деца или малолетни или непълнолетни лица, за които носи отговорност като осиновител или приеман родител, както и от своите близки, с които се намира в отношения на родство до втора степен, сватовство или осиновяване.
- Не се изисква пребиваване в Испания към момента, в който се удостоверява ситуацията на насилие, основано на пола, чрез който и да е от начините, установени в член 23 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември.

### 1.10.5. Приоритетен достъп до защитени и държавни жилища за възрастни хора

Член 28 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола; Закон 1/2013 от 14 май относно мерки за засилване на защитата на ипотечарните длъжници, реструктуриране на дълга и социалния наем  
Кралски декрет 106/2018 от 9 март за уреждане на държавния план за жилищния сектор за периода 2018—2021 г.  
Постановление ТМА/336/2020 от 9 април за въвеждане, замяна и изменение на програмите за помощ по държавния план за жилищния сектор за периода 2018—2021 г. в изпълнение на разпоредбите на членове 10, 11 и 12 от Кралски декрет-закон 11/2020 от 31 март за приемането на спешни допълнителни социални и икономически мерки за противодействие на COVID-19

Жените, пострадали от насилие, основано на пола, представляват група, която има право на приоритетна защита във връзка с достъпа до жилище:

- Възможност да поискат временно спиране на евикция от обичайното жилище, постановена в рамките на съдебен или извънсъдебен процес за принудително изпълнение върху ипотечкиран имот.
- Възможност за получаване на достъп до фонда за предоставяне на социални жилища към Института за старите хора и социалните услуги. [http://www.imserso.es/imserso\\_01/fsva/index.htm](http://www.imserso.es/imserso_01/fsva/index.htm)  
За „приоритетна сфера“ от гледна точка на помощите, предвидени в държавния план за жилищния сектор (наред с други, Програмата за субсидиране на договорени заеми, Програмата за помощ за наем на жилище,
- Програмата за помощ на лица, обхванати от евикция или принудително извеждане на обичайното им жилище) се считат и следните случаи:
  - Съвместно съжителство, в рамките на което доказано е налице жертва на насилие, основано на пола.
  - Съвместно съжителство, в рамките на което дадено лице упражнява родителски права или е настойник или приеман родител на малолетно или непълнолетно лице, което е останало сирак поради насилие, основано на пола.
- Програма за подпомагане на жертвите на насилие, основано на пола, с цел незабавно осигуряване на решение във връзка с настаняването. Автономните области и градовете Сеута и Мелиля осигуряват на бенефициера жилище, което представлява публична собственост или е частна собственост, но е предоставено за ползване от публичната администрация, като то трябва да е подходящо за обстоятелствата на бенефициера от гледна точка на размера, услугите и местонахождението и му се отдава под наем или се предоставя за безвъзмездно ползване или съгласно друг режим на временно обитаване, допустим съгласно закона. Когато не е налице такъв вид жилище, помощта може да се използва за подходящо жилище, представляващо частна собственост, или за какъвто и да е вид квартира или жилищно помещение, което може да се използва от бенефициерите в съответствие със същите режими.

## 1.11. Право на незабавно постъпване в училище

Член 5 и допълнителна разпоредба 17 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Децата на жертвите на насилие, основано на пола, на които се налагат да сменят своето жилище вследствие на актовете на насилие, основано на пола, имат право на незабавно постъпване в училище на новото място на пребиваване.

## 1.12. Стипендии и помощи за обучение

Кралски декрет 688/2020 от 21 юли за установяване на прага на доходите и семейната собственост и за размера на субсидиите и помощите за обучение за учебната 2020—2021 г., както и за частично изменение на Кралски декрет 1721/2007 от 21 декември за установяване на режима за персонални стипендии и помощи за обучение

Предлага се специално третиране на кандидати за стипендия, които отговарят на критериите за жертва на насилие, основано на пола, в периода от 30 юни 2019 г. до 30 юни 2021 г. и/или на техните деца под 23-годишна възраст, които кандидатстват за въпросните стипендии или помощи за обучение, при условие че отговарят на всички други условия, предвидени в действащата нормативна уредба, за получаване по целесъобразност на основната стипендия или на стипендия за учебна такса, на фиксирана сума, обвързана с доходите, на фиксирана сума, обвързана с жилището, и на променлива сума в резултат на прилагането на формула, без да се прилагат установените изисквания за реализирана учебна натовареност през учебната 2019—2020 г. или за максималния брой години, в които се получава стипендия, или изискването за определен процент кредити, предмети, модули или техния еквивалент в часове през учебната 2020—2021 г., във връзка с които се получава стипендия.

## 1.13. Особенности при регистрацията на местопребиваването по съображения за сигурност

Резолюция от 2 декември 2020 г. на председателя на Националния статистически институт и председателя на Главна дирекция „Сътрудничество между автономните и местните органи на управление“ за изменение на резолюцията от 17 февруари 2020 г. на председателя на Националния статистически институт и председателя на Главна дирекция „Сътрудничество между автономните и местните органи на управление“ за определяне на технически инструкции за общините по отношение на управлението на общинския регистър на населението

Когато жертви на насилие, основано на пола, са настанени в жилища от мрежата за ресурси за цялостна социална помощ или са обект на осигуряваната от нея защита, като например защитени жилища, подслони или други ресурси на посочената мрежа, и не е възможно да се регистрират в реалното жилище по съображения за сигурност, те могат да бъдат регистрирани на определеното от общинските социални служби място, където на практика пребивават (което може да бъде седалището на социална институция или на социалните служби на която и да е публична администрация на територията на общината, както и на всеки друг адрес, посочен от тях, при условие че е на територията на посочената община), след получаване на съответното техническо разрешение, във връзка с което трябва да отговарят на следните условия:

- Посочените социални служби и социалната институция трябва да са част от организационната структура на публична администрация или да са под нейното ръководство и надзор.
- Отговорните за тези социални служби лица трябва да докладват, че обичайното местопребиваване на лицата, които желаят да се регистрират, е на територията на общината.
- Социалните служби трябва да укажат адреса, който трябва да се посочи при вписването в регистъра, чрез позоваване на устройствения план, и поемат ангажимент за уведомяване, когато на този адрес бъде получено съобщение от публична администрация.

## 1.14. Право на смяна на имената или самоличността

Закон 20/2011 от 21 юли за гражданския регистър, изменен със Закон 6/2021 от 28 април

За жертвите на насилие, основано на пола, или за техните наследници, които са или са били част от „семейното ядро“ в условията на съжителство, служителят от гражданския регистър може да разреши смяна на имената, без да е необходимо да се изпълняват предвидените изисквания от общо естество (т.е. без да е необходимо да изпълняват изискванията, че предложеното име трябва да представлява факт, тъй като се използва обичайно от съответното лице; че заявителят разполага със законно право върху името или имената, които желае да придобие или измени; че имената в резултат на промяната не произлизат от същата линия) в съответствие с определената в закона процедура.

В тези случаи може да се разреши пълна смяна на самоличността по съображения за спешност или сигурност, без да е необходимо да се изпълняват предвидените общи изисквания, в съответствие с определената в закона процедура.

## **ПРАВА НА ЧУЖДЕНКИ, ПОСТРАДАЛИ ОТ НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА 2**

## 2.1. Пребиваване в Испания на чужденки, пострадали от насилие, основано на пола

Член 17, параграф 1 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола

Устройствен закон 4/2000 от 11 януари относно правата и свободите на чужденците в Испания и социалната им интеграция  
Правилник за прилагане на Устройствен закон 4/2000, приет с Кралски декрет 557/2011 от 20 април

Кралски декрет 240/2007 от 16 февруари относно влизането, свободното движение и пребиваването в Испания на граждани на държавите — членки на Европейския съюз, и на други държави, които са страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство

Пребиваването в Испания на чужденки, пострадали от насилие, основано на пола, обхваща следните варианти:

### 2.1.1. Чужденки, които са роднини на гражданин на държава — членка на Европейския съюз, или на държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство

Член 9, параграф 4 от Кралски декрет 240/2007 от 16 февруари относно влизането, свободното движение и пребиваването в Испания на граждани на държавите — членки на Европейския съюз, и на други държави, които са страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство

За да запази правото си на пребиваване в случай на обявяване на брака за нищожен, развод или анулиране на вписването като регистрирано партньорство, жената, която не е гражданка на държава — членка на Европейския съюз, или на държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, трябва да удостовери, че по време на брака или регистрираното партньорство е станала жертва на насилие, основано на пола, като това положение се признава временно при издаването на заповед за защита в нейна полза или чрез справка на прокуратурата, в която се посочва наличието на доказателства за насилие, основано на пола, и се признава окончателно при постановяването на съдебно решение, съгласно което твърдените обстоятелства действително са възникнали.

### 2.1.2. Чужденки от трети държави: те могат да получат едно от следните два вида разрешения за пребиваване и работа поради причини, свързани с насилие, основано на пола:

- Самостоятелно разрешение за пребиваване или работа за чужденки, които са се събрали със своя съпруг или партньор:

Член 19, параграф 2 от Устройствен закон 4/2000 от 11 януари относно правата и свободите на чужденците в Испания и социалната им интеграция

член 59, параграф 2 от Правилник за прилагане на Устройствен закон 4/2000, приет с Кралски декрет 557/2011 от 20 април

- Получаване на разрешение след като в полза на жената е издадена заповед за защита или, при липса на такава, при издаването на справка на прокуратурата, в която се посочва наличието на доказателства за насилие, основано на пола.
- Срок на разрешението: 5 години.
- Разрешение за временно пребиваване и работа поради извънредни обстоятелства за незаконно пребиваващи чужденки:

Член 31а от Устройствен закон 4/2000 от 11 януари относно правата и свободите на чужденците в Испания и социалната им интеграция

членове 131—134 от Правилник за прилагане на Устройствен закон 4/2000, приет с Кралски декрет 557/2011 от 20 април

- Подаване на заявление за разрешение към момента, в който в полза на жената бъде издадена заповед за защита или справка на прокуратурата, в която се посочва наличието на доказателства за насилие, основано на пола.

- Предоставяне на разрешение, когато съдебното производство приключи с постановяване на осъдителна присъда или със съдебно решение, от което може да се заключи, че жената е станала жертва на насилие, основано на пола, включително в случай на прекратяване на производството поради неизвестно местонахождение на обвиняемото лице или при липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество поради принудително отвеждане на лицето, срещу което е подадена жалба.
- Срок на разрешението: 5 години. Въпреки това, при поискване в рамките на тези 5 години жената може да получи право на дългосрочно пребиваване, при което се изчислява времето, в което се е ползвала с неокончателно разрешение за временно пребиваване и работа.
- Разрешение за пребиваване поради извънредни обстоятелства, издадено в полза на малолетни или непълнолетни деца на жената или деца с увреждания, които обективно не са в състояние да се грижат сами за себе си, или разрешение за пребиваване и работа, ако са над 16-годишна възраст и се намират в Испания към момента на подаване на жалбата: чужденката може да подаде заявление за такова разрешение едновременно с подаването на заявление от нейно име за издаване на разрешение за временно пребиваване и работа поради извънредни обстоятелства или в последващ момент в рамките на съдебния процес. Предоставянето на такова разрешение и неговият срок са обхванати от същите условия като приложимите за разрешението за временно пребиваване и работа поради извънредни обстоятелства за незаконно пребиваващи чужденки.
- Административният орган, който е компетентен да издаде такова разрешение поради извънредни обстоятелства, предоставя неокончателно разрешение за пребиваване и работа на чужденката и по целесъобразност неокончателни разрешения за пребиваване или за пребиваване и работа в полза на нейните малолетни или непълнолетни деца или деца с увреждания, които обективно не са в състояние да се грижат сами за себе си и които се намират в Испания към момента, в който се подава жалбата. Валидността на тези неокончателни разрешения изтича при окончателното издаване или отказ за издаване на разрешение поради извънредни обстоятелства.
- След като получи неокончателно разрешение за пребиваване и работа, чужденката може да се ползва със следните права:
  - Активни доходи за интеграция, на които имат право чужденките, пребиваващи законно в Испания, които отговарят на останалите изисквания.
  - Икономическа помощ по член 27 от Устройствен закон 1/2004, на която имат право чужденките, пострадали от насилие, основано на пола, които разполагат с разрешение за пребиваване и работа в Испания и които отговарят на останалите изисквания.

### **2.1.3. Разрешението за временно пребиваване и работа като наето лице, което се издава на чужденката, се подновява при изтичане в случай на прекратяване на трудовия договор или временно преустановяване на трудовите правоотношения вследствие на насилие, основано на пола.**

Член 38, параграф 6 от Устройствен закон 4/2000 от 11 януари относно правата и свободите на чужденците в Испания и социалната им интеграция

## 2.2. Защита на незаконно пребиваващи чужденки, пострадали от насилие, основано на пола

Член 31а от Устройствен закон 4/2000 от 11 януари относно правата и свободите на чужденците в Испания и социалната им интеграция; членове 131—134 от Правилник за прилагане на Устройствен закон 4/2000, приет с Кралски декрет 557/2011 от 20 април

- Ако при подаването на жалба за насилие, основано на пола, стане известно, че чужденката пребивава незаконно, че чужденката пребивава незаконно:
  - Не се задейства административната процедура за санкциониране поради незаконно пребиваване на територията на Испания (което представлява тежко нарушение).
  - Преустановява се административната процедура за санкциониране във връзка с извършеното нарушение, задействана преди подаването на жалбата или по целесъобразност изпълнението на евентуално постановените заповеди за принудително отвеждане или връщане.
- При приключване на съдебното производство:
  - С осъдителна присъда или със съдебно решение, от което може да се заключи, че жената е станала жертва на насилие, основано на пола, включително в случай на прекратяване на производството поради неизвестно местонахождение на обвиняемото лице или при липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество поради принудително отвеждане на лицето, срещу което е подадена жалба, на чужденката се предоставя разрешение за временно пребиваване и работа поради извънредни обстоятелства и, ако е приложимо, разрешенията, за които е подала заявление от името на нейните малолетни или непълнолетни деца или деца с увреждания, които обективно не са в състояние да се грижат сами за себе си.
  - С оправдателна присъда или с решение, от което не може да се заключи, че е налице насилие, основано на пола, на чужденката се отказва разрешение за временно пребиваване и работа поради извънредни обстоятелства и, ако е приложимо, разрешенията, за които е подала заявление от името на нейните малолетни или непълнолетни деца или деца с увреждания, които обективно не са в състояние да се грижат сами за себе си. Освен това се прекратява валидността на неокончателното разрешение за пребиваване и работа, предоставено на чужденката, и, ако е приложимо, неокончателните разрешения, предоставени на нейните малолетни или непълнолетни деца или деца с увреждания, които обективно не са в състояние да се грижат сами за себе си. В такъв случай се задейства или възобновява административната процедура за санкциониране поради незаконно пребиваване на територията на Испания.

## 2.3. Право на международна защита

Закон 12/2009 от 30 октомври за уреждане на правото на убежище и на субсидиарна закрила

- **Право на убежище.** Статут на бежанец се предоставя на жена, която поради основателни опасения от преследване, основано на пола, се намира извън собствената си държава и вследствие на тези опасения не може или не желае да получи закрилата на тази държава, както и на жена без гражданство, която се намира извън държавата на обичайното си местопребиваване, и поради същите причини или опасения не може или не желае да се завърне там. В този смисъл за мотиви за преследване, основано на пола, могат да се считат насилие от страна на партньора или бившия партньор и други форми на насилие над жените, като например генитално осакатяване на жени, принудителен брак, сексуално насилие или трафик на жени и момичета с цел сексуална експлоатация, при условие че във всеки случай жената изпълнява останалите изисквания за признаване на правото на убежище.
  - За признаване на правото на убежище е необходимо основателните опасения, че жените ще бъдат подложени на преследване, да се основават на актове на преследване, които представляват тежки нарушения и форми на физическо или психическо насилие, включително актове на сексуално насилие.



- За да се преценят мотивите за преследване, трябва да се разгледат преобладаващите условия в държавата на произход във връзка с конкретната социална група, т.е. в този случай жените.
- **Субсидиарна закрила.** Субсидиарна закрила се предоставя на чужденки или на жени без гражданство, които не отговарят на изискванията за предоставяне на статут на бежанец, но са изложени на реален риск да пострадат тежко, ако бъдат върнати в държавата си на произход или на предишно пребиваване в случай на лица без гражданство. Субсидиарна закрила се предоставя в случай на риск от следните положения:
  - Смъртно наказание
  - Изтезания или форми на нечовешко или унижително третиране
  - Сериозни заплахи за живота или личността на цивилни лица в случай на конфликти.

## ПРАВА НА ИСПАНКИ, ПОСТРАДАЛИ ОТ НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА, ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА ИСПАНИЯ

# 3

В случай че испанки станат жертва на насилие, основано на пола, докато пребивават в чужбина, те могат да се окажат в особено уязвимо положение поради езиковите и културните бариери, липсата на социална мрежа или неосведоменост относно достъпните ресурси в съответната държава. По този начин към задълженията на публичните органи във връзка с информирането, подпомагането и защитата на жените, пострадали от насилие, основано на пола, се добавя и общото задължение за защита на испанските гражданки в чужбина.

Протоколът, подписан на 8 октомври 2015 г. от тогавашните министри на външните работи, Европейския съюз и сътрудничеството, на заетостта, миграцията и социалната сигурност, както и на председателството, отношенията със съдилищата и равенството, цели установяването на обща рамка за сътрудничество с цел изпълнение на функциите по въпросите на насилието, основано на пола, така че да се предвиждат и избягват ситуации на насилие, основано на пола, посредством информация за достъпните ресурси в държавата на пребиваване и да се улеснят защитата и връщането на жени, пострадали от насилие, основано на пола, както и на децата им, ако е приложимо и ситуацията го изисква, като

се прилага действащата регулаторна уредба.

Посолствата и консулствата на Испания и министерствата на заетостта, миграцията и социалната сигурност предоставят на испанките информация за установяване на контакт със специализираните служби за жертви на насилие, основано на пола, в държавите им на пребиваване, както и за ориентирание относно медицинските, образователните и правните ресурси, които местните органи могат да им предоставят в случай на насилие, основано на пола.

От своя страна, в случай на връщане на жената Правителствената служба за борба с насилието, основано на пола, се координира с автономните области, така че да се гарантират правата на жените, които им се признават съгласно испанската правна уредба, и да се улесни социалната им интеграция.

Отговорността за защитата на интереса на малолетни и непълнолетни лица с испанско гражданство, които се намират в чужбина, се носи от посолствата и консулските служби на Испания в чужбина, а в случай на връщането им в Испания Министерството на външните работи, Европейския съюз и сътрудничеството чрез Главна дирекция „Консулски въпроси и испански граждани в чужбина“ и Министерството на социалните права и програмата до 2030 г. чрез Главна дирекция „Права на децата и юношите“ координират своите действия съгласно Устройствен закон 8/2021 от 4 юни за цялостна защита на децата и юношите от насилие.

# ПРАВА НА ЖЕРТВИТЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, КОИТО СЕ СЧИТАТ И ЗА ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ, ОСНОВАНО НА ПОЛА

# 4

В допълнение към конкретните права, които се предоставят съгласно Устройствен закон 1/2004 на жените, пострадали от насилие, основано на пола, те разполагат и с правата, с които се ползват жертвите на престъпления, измежду които следва да се изтъкнат следните:

## 4.1. Права съгласно статута на жертви на престъпления

### Закон 4/2015 от 27 относно статута на жертви на престъпления

Жертвите на насилие, основано на пола, могат да се ползват с общия набор от процесуални и извънсъдебни права, признати в статута на жертви на престъпления. Съпругът/ата на пряката жертва на престъпление или лицето, което се намира в аналогични взаимоотношения с жертвата, не се счита за непряка жертва на престъпление, когато носи отговорност за деянията.

Сред тези права са:

- Право на информиране от първия контакт с компетентните органи, включително преди подаването на жалбата.
- Право, считано от момента на подаване на жалбата, на надлежно заверено копие от документа и, ако е приложимо, на писмен превод на копието.
- Уведомяване за съответните решения, без да е необходимо да се подава заявление, като се предоставя информация за задържането на разследваното, обвиняемото или осъденото лице: решения, с които се постановява лишаване от свобода или последващо освобождаване на извършителя, както и евентуалното му бягство; решения, с които се налагат охранителни мерки, засягащи личността, или се изменят вече наложените мерки с цел гарантиране на сигурността на жертвата.
- Право на безплатни и поверителни услуги за помощ и подкрепа от страна на публичните администрации, както и на услугите, осигурявани от службите за подпомагане на жертвите. Тези служби изпълняват следните функции, наред с други:
  - Емоционална подкрепа на жертвите и терапевтични грижи за жертвите, които се нуждаят от такива, като се гарантира предоставянето на подходяща психологическа подкрепа за преодоляване на травматичните последици от престъплението.
  - Оценка и консултиране във връзка с потребностите на жертвата и начините за предвиждане и избягване на последиците от първично, повторно и вторично виктимизиране, сплашване и отмъщение. Изготвяне на план за психологическа подкрепа за уязвимите жертви и в случаите, в които е издадена заповед за защита.
  - Информация относно достъпните специализирани услуги, които могат да се предоставят на лицето с оглед на личните му обстоятелства и естеството на престъплението, на което е станало жертва.
  - Съпътстване на жертвата през целия процес.
  - Уведомяване за решенията, посочени в член 7, параграф 1 от Закона относно статута на жертви на престъпления (присъдата, решенията за налагане на охранителни мерки и др.), и осъществяване на необходимите в конкретния случай действия за информиране и предоставяне на подкрепа.
- Право на наказателно преследване и на предявяване на граждански иск в съответствие с разпоредбите на
- Наказателно-процесуалния кодекс.

Тези служби могат да участват в изпълнението чрез обжалване на определени съдебни решения, дори да не са участвали в делото:

- Определението, с което съдията по изпълнение на наказанията упълномощава евентуално смекчаване на режима на изтърпяване на присъдата от осъденото лице в лек режим преди изтичане на половината присъда.
- Определението, с което съдията по изпълнение на наказанията разрешава облекчаването на присъдата, разрешението за излизане, смекчаването на режима на изтърпяване на присъдата в лек режим и определянето на времето за условно освобождаване да бъдат обвързани с изпълнението на осъдителната присъда, а не със сбора на наложените присъди.
- Определението, с което осъденото лице се освобождава условно.

## 4.2. Право на подаване на жалба

Член 259 и сл. от Наказателно-процесуалния кодекс

Жените имат право да подават жалби във връзка с претърпяно насилие, основано на пола.

По този начин съответните органи се уведомяват за извършването на деяние, което може да представлява престъпление.

С подаването на жалба и препращането ѝ към съдебните органи, ако са налице доказателства, че е извършено престъпление, се предприемат съответните наказателни действия.

## 4.3. Право да се поиска издаването на заповед за защита

Член 62 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола  
член 5446 от Наказателно-процесуалния кодекс

Заповедта за защита представлява съдебно решение, което се издава от компетентния съдебен орган, когато са налице основателни съмнения, че е извършено престъпление и се счита, че съществува обективна ситуация на риск за жертвата, което налага приемането на мерки за защита по време на наказателния процес.

Заповедта за защита представлява решение, съдържащо едновременно охранителни мерки от наказателно и гражданско естество в полза на жертвата на насилие, основано на пола, и ако е приложимо, в полза на нейните деца, и същевременно задейства установените механизми за социална защита на жертвата от съответните публични администрации. Със заповедта за защита се удостоверява, че е налице насилие, основано на пола, в резултат на което се признават правата, предвидени в Устройствен закон 1/2004.

Могат да бъдат наложени една или няколко от следните охранителни мерки от наказателно естество:

1. Извеждане на извършителя от семейното жилище.
2. Забрана за пребиваване в определено населено място.
3. Забрана за извършителя да се доближава на определено разстояние от жертвата и/или нейни близки или други лица.
4. Забрана за извършителя да комуникира с жертвата и/или нейни близки или други лица чрез всякакви средства: с писма, по телефон и др.
5. Забрана за извършителя да се доближава до определени места: местоработата на жертвата, учебните заведения, посещавани от децата, и др.
6. Неразкриване на местожителството на жертвата.
7. Съдебна защита на жертвата в съдебните администрации.
8. Изземване на оръжия и забрана за притежаването им.

Мерките от гражданско естество могат да бъдат следните:

1. Право на използване и разпореждане със семейното жилище.
2. Определяне на режима на родителските права върху малолетните и непълнолетните деца.
3. Определяне на режима на посещения, комуникация и престой с малолетните и непълнолетните деца.
4. Определяне на издръжка.
5. Всякакви други мерки, които са необходими, така че малолетните и непълнолетните деца да не се излагат на опасност и да не се допусне да пострадат.

Искането може да бъде подадено от самата жертва, от най-близките ѝ роднини, от адвоката ѝ и/или от прокуратурата. Без да се засяга задължението за подаване на жалба, социалните служби, които са запознати със ситуацията, трябва да

уведомят съдебните органи или прокуратурата, за да се поиска или задейства производството за издаване на заповед за защита. В случай на малолетни или непълнолетни лица съдията трябва във всички случаи, включително служебно, да се произнесе дали е уместно да бъдат наложени граждански мерки.

Препоръчва се да се поиска заповед за защита едновременно с подаването на жалбата, но е възможно това да се направи и на по-късен етап.

Когато не бъде подадена жалба, самото искане за заповед за защита се счита за жалба от гледна точка на посочените в него деяния и ситуации на насилие.

Съдът трябва да издаде заповедта за защита най-късно 72 часа от подаването на жалбата, след явяване на жертвата и извършителя. В закона се предвижда, че това явяване трябва да се извърши поотделно, така че да се избегне конфронтацията между двете страни.

## 4.4. Право да се поиска издаването на европейска заповед за защита

Закон 23/2014 от 20 ноември за взаимното признаване на съдебни решения в Европейския съюз

Жертвата на насилие, основано на пола, която се премества временно или за постоянно в друга държава — членка на Европейския съюз, и която се ползва с мярка за защита, например охранителна мярка или лишаване на извършителя от права, посочена в заповед за защита, в определение, с което се налагат охранителни мерки, или в осъдителна присъда, може да поиска от компетентния съдебен орган да издаде европейска заповед за защита.

Съдебният орган издава европейската заповед за защита под формата на сертификат, който се предава на компетентния орган на другата държава членка, за да пристъпи към нейното изпълнение.

## 4.5. Право на участие в наказателното производство: предлагане на действия

Член 109 и сл. от Наказателно-процесуалния кодекс

При получаване на декларация от съдията по отношение на жертвата съдебният секретар информира последната за правото ѝ на участие в съдебния процес и на отказ от възстановяване на предишното положение, поправяне на вредите и обезщетяване за причинените щети вследствие на наказуемото деяние.

Упражняването на това право, което предполага активно участие на жената, пострадала от основано на пола насилие, в образувания по нейната жалба съдебен процес, представляващ наказателно преследване и евентуално предявяване на граждански иск, се осъществява чрез явяването ѝ в наказателното производство като частен обвинител; за целта трябва да определи адвокат, който да защитава интересите ѝ, и прокурор, който да я представлява.

Освен това жертвите, които не са се отказали от своето право, могат да решат да участват в наказателното преследване във всеки момент преди класифицирането на престъплението.

Определянето на адвокат и прокурор може да се извърши по преценка на жертвата или въз основа на дежурствата в специализираната служба по въпросите на насилието, основано на пола (предоставяне на безплатна правна помощ).

Явяването и последващото участие в наказателния процес позволява на жертвата чрез своя адвокат да предложи събиране на доказателства, да участва в събирането на същите и да се запознае с всички решения, които се вземат в

Ръководството за правата на жените, жертви на насилие, основаващо се на пола  
хода на процеса, като при несъгласие може да представи подходящите ресурси.

В качеството си на частен обвинител жертвата също така може да поиска осъждане на извършителя, както и обезщетение за телесни повреди и претърпени вреди.

Прокуратурата е натоварена със защитата на интересите на жертвите и пострадалите посредством наказателни процеси. Ако прокуратурата стигне до извода, че е извършено престъпление, тя повдига обвинение срещу лицето, което счита за отговорно, независимо дали жертвата се явява лично в наказателния процес или не. Ако прокуратурата не стигне до такъв извод, тя не повдига обвинение или може да поиска производството да бъде прекратено, например ако счита, че не съществуват достатъчно доказателства, че са извършени твърдените деяния.

## 4.6. Право на възстановяване на предишното положение, поправяне на вредите и обезщетяване за причинените щети

### Член 100 и сл. от Наказателно-процесуалния кодекс

Извършването на престъпление поражда задължение за поправяне на вредите и обезщетяване за причинените щети. Тази гражданска отговорност обхваща възстановяване на предишното положение, поправяне на вредите и обезщетяване за имуществени и неимуществени щети.

В случай че жертвата е предявила граждански иск (за подвеждане под гражданска отговорност) в наказателния процес, и ако бъде постановена осъдителна присъда, в допълнение към наказанието, което по целесъобразност се налага на извършителя, се определя и гражданската отговорност за физическите, психологическите или неимуществените щети, причинени на жертвата в резултат на престъплението.

Независимо от това, жертвата може да си запази правото да предяви граждански иск в отделен процес пред граждански съд, при което наказателният процес няма да включва граждански иск. Тя също така може да отхвърли всякакви жалби, които евентуално могат да бъдат отправени в тази връзка.

## 4.7. Право на информиране относно съдебното производство

Дори жертвата да не упражни правото си да участва в наказателния процес, тя трябва да бъде информирана за ролята си в него, както и за обхвата, развитието и хода на процеса.

Отговорността за информирането на жертвата във връзка с нейните права се носи както от правоприлагащите органи, така и от съда и от службите за подпомагане на жертвите.

Информирането обхваща следните аспекти:

- Правото на жертвата на явяване в наказателния процес и на отказ от възстановяване на предишното положение, поправяне на вредите и обезщетяване за причинените щети вследствие на престъплението.
- Възможността, както и редът и условията за подаване на заявление за помощта, която може да ѝ бъде предоставена съгласно действащото законодателство.
- Информация за етапа на съдебното производство, за проверка на същото, както и за възможността да ѝ бъдат предоставени копия от документи и свидетелски показания (член 234 от Закона за съдебната власт).
- На жертвата трябва да бъде съобщено за всяко решение, което би могло да повлияе на сигурността ѝ, като например заповед за защита, налагане или изменение на други охранителни мерки, определения, с които се

постановява задържане или условно освобождаване на обвиняемото лице, както и лишаване от свобода на извършителя (член 109, член 506, параграф 3 и членове 544а и 544б от Наказателно-процесуалния кодекс)

- Жертвата трябва да бъде информирана за датата и мястото на провеждане на съдебното заседание (член 785, параграф 3 и членове 962 и 966 от Наказателно-процесуалния кодекс)
- Жертвата трябва да бъде уведомена за присъдата както на първа инстанция, така и от апелативното производство, ако е приложимо. (Член 270 от Закона за съдебната власт; член 789, параграф 4, член 792, параграф 2, член 973, параграф 2 и член 976, параграф 3 от Наказателно-процесуалния кодекс).
- Тя трябва да бъде уведомена и в случай на прекратяване на производството.

## 4.8. Право на защита на достойнството и неприкосновеността на личния живот на жертвата в хода на процесите, свързани с насилие, основано на пола

Член 63 от Устройствен закон 1/2004 от 28 декември относно мерките за цялостна защита от насилие, основано на пола  
член 232, параграф 2 от Закона за съдебната власт  
член 19 и сл. от Закон 4/2015 от 27 април относно статута на жертви на престъпления  
член 15, параграф 5 от Закон 35/1995 за помощите и подпомагането на жертвите на тежки престъпления и на престъпления срещу сексуалната свобода  
член 2, буква а) и член 3, параграф 1 от Устройствен закон 19/1994 за защита на свидетелите и вещите лица в наказателни дела

Устройствен закон 1/2004 предвижда специфични мерки за защита на достойнството и неприкосновеността на личния живот на жертвата.

От една страна, в него се предвижда, че личните данни на жертвата, на нейните низходящи родственици и на лицата, спрямо които разполага с родителски права, са с поверителен характер.

Поверителността на информацията за новото жилище, месторабота или училището, което посещават децата, не само гарантират неприкосновеността на личния живот на жертвата, но също така е важна за нейната сигурност с цел да не се допусне узнаването ѝ от обвиняемото лице.

С оглед на същата цел формулярът за искане на заповед за защита позволява жертвата да посочи адрес или телефон на трето лице, чрез което правоприлагачите или съдебните органи могат да предават съобщения или известия.

От друга страна, Законът относно статута на жертви на престъпления признава правото на жертвата да защити неприкосновеността на личния си живот в хода на наказателния процес и в тази връзка задължава съдиите, прокурорите, натоварените с разследването служители и всички лица, които по някакъв начин участват в процеса или се намесват в него, да предприемат необходимите мерки за защита на неприкосновеността на личния живот на жертвата и нейните близки в съответствие с разпоредбите на закона. По-специално по отношение на малолетни или непълнолетни жертви или на жертви с увреждания, които се нуждаят от специална защита, трябва да се предприемат мерки, които да не позволяват разпространението на каквато и да е информация, която би позволила да се установи тяхната самоличност.

В тази връзка в съответствие с Наказателно-процесуалния кодекс съдията може служебно или по искане на прокуратурата или на жертвата да разпоредби налагането на всяка от следните мерки, когато това е необходимо за защита на неприкосновеността на личния живот на жертвата или за проявяване на дължимото уважение към нея или семейството ѝ:

- Забрана за разпространение или публикуване на информация във връзка със самоличността на жертвата, на данни, които пряко или косвено биха позволили да се установи нейната самоличност, или на всякаква информация за личните ѝ обстоятелства, които са били разгледани с цел преценка на потребностите ѝ от защита.



- Забрана за придобиване, разпространение или публикуване на изображения на жертвата или нейните близки.

Съдията също така може служебно или по искане на самата жертва или на прокуратурата да разпорежи съдебното производство да не е публично и заседанията да се провеждат при закрити врати.

## 4.9. Помощ за жертвите на престъпления, които се считат за насилие, основано на пола

Член 35/1995 от 11 декември за помощите и подпомагането на жертвите на тежки престъпления и на престъпления срещу сексуалната свобода

Правилник за помощите за жертвите на тежки престъпления и на престъпления срещу сексуалната свобода, приет с Кралски декрет 738/1997 от 23 май

Става въпрос за държавни помощи, които се предоставят на преки и косвени жертви на умишлени и тежки престъпления, извършени на територията на Испания, които са довели до причиняване на смърт, нанасяне на тежки телесни повреди или сериозно увреждане на физическото или психическото здраве, както и на жертви на престъпления срещу сексуалната свобода, дори когато не се извършват насилствено.

Жените, пострадали от насилие, основано на пола, могат да получат такива помощи, при условие че са жертви на престъпление със следните характеристики:

- Като цяло такива помощи се предоставят на лицата, които към момента, в който е извършено престъплението, са с испанско гражданство или са граждани на друга държава — членка на Европейския съюз, или в противен случай пребивават обичайно в Испания или са граждани на друга държава, която предоставя аналогични помощи на испанските граждани, пребиваващи на нейна територия.  
Когато жертвата на престъплението се счита за жертва на насилие, основано на пола, и става въпрос за престъпление вследствие на акт на насилие над жените, помощите се предоставят на жени с чуждестранно гражданство, които се намират в Испания, независимо от административното им положение.
- Срокът за подаване на заявления за такива помощи е три години, считано от датата, на която е извършено престъплението. Независимо от това, този срок спира да тече при образуването на наказателно производство и се възобновява при постановяването на окончателно съдебно решение.
- Размерът на помощите в никакъв случай не може да надхвърля обезщетението, определено в присъдата, и се изчислява чрез прилагането на определени критерии в зависимост от вида на помощта. В случай на жертви на насилие, основано на пола, така определеният размер на помощите се увеличава с двадесет и пет процента. В случай на смърт помощта се увеличава с двадесет и пет процента, когато получателите са малолетни или непълнолетни деца или пълнолетни лица с увреждания.
- Може да се предостави временно подпомагане преди постановяването на окончателно съдебно решение, с което се приключва наказателният процес, при условие че бъде доказана несигурната икономическа ситуация, в която се намира жертвата или бенефициерите на помощта. Когато жертвата на престъпление се счита за жертва на насилие, основано на пола, може да се предостави временно подпомагане, независимо от икономическата ситуация, в която се намира жертвата или бенефициерите на помощта.

## ТЕЛЕФОНИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ

Национално равнище	016 Лица с увреден слух: 900 116 016
Андалусия	900 200 999
Арагон	900 504 405
Канарски острови	112
Кантабрия	942 214 141
Кастилия – Ла Манча	900 100 114
Кастилия и Леон	012
Каталуния	900 900 120
Екстремадура	
Галисия	900 400 273
Балеарски острови	971 178 989
Ла Риоха	900 711 010
Мадрид	012
Навара	
Баска автономна област	900 840 111
Княжество Астурия	985 962 010
Мурсия	112
Валенсия	900 580 888
Сеута	900 700 099
Мелиля	

**Допълнителна информация:** от органите по въпросите на равенството, създадени от автономните области, в центровете по въпросите на жените, разкрити от автономните и местните органи, в службите за подпомагане на жертвите, в службите за правни съвети към адвокатските колегии и в различни организации, насочени към жените и чужденците.

**Уебсайт на Правителствената служба за борба с насилието, основано на пола:**

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/instituciones/home.htm>